



Barns språkutvikling

Mange foreldre bekymrer seg for om barnets språkutvikling er "i rute". Det er viktig å huske på at alle barn utvikler seg individuelt og at utviklingen går i rykk og napp, men her er noen retningslinjer å forholde seg til.

SPEDBARN

Spedbarn kommuniserer til å begynne med ved hjelp av gråt og hyl, og senere ved bruk av mer bevisste lyder. Det første ordet babyen sier, er som regel "mamma".

Ved tre måneders alder vil babyen bable fritt, og har vanligvis begynt å le. Han forsøker også å herme etter lyder han hører og snur hodet etter lydkilder.

Syv måneder gammelt kan barnet delta i en slags dialog, og reagerer på lyder ved å lage lyder selv. Barnet kan uttrykke glede og ubehag ved hjelp av stemmen.

FRA ETT TIL TO ÅR

Barnet skjønner nå betydningen av "mamma" og "pappa" og kan bruke ordene på riktig person. Barnet forstår også "nei", og reagerer når folk snakker til ham. Han babler og "prater", forsøker å etterligne ord, og kommer med utbrudd som "oi-oi" eller "å-å".

Når barnet nærmer seg to år, kan det gjenkjenne bilder og gjenstander og peke på riktig gjenstand når navnet blir sagt. Han kan også kjenne igjen andre medlemmer av familien enn

mamma og pappa, og kan si 4-6 ord.

Barnet sitt ordforråd øker fra måned til måned, og barnet bruker et eller to ord til å spørre eller be om noe.

Øvelser:

- Prat mye med barnet, og fortell hva du gjør. Pek på gjenstander og si hva de heter.
- Snakk og forklar ting enkelt, slik at barnet kan herme.
- Gi barnet respons når han snakker, og utbroder. Dersom barnet sier "katt", kan du si "ja, det er riktig. Det er en stor, svart katt!"
- Les for barnet.
- Be barnet peke på bilder.
- Spør barnet hva bildet forestiller.

FRA TO TIL TRE ÅR

Ved to års alder kjenner barnet til og kan si rundt 50 ord med to eller tre stavelser. Han kan også sette ord sammen til enkle setninger og snakker forståelig mye av tiden.

Barnet vet forskjellen på opp og ned, liten og stor, inn og ut, og kan utføre enkle "kommandoer". Barnets tålmodighet og konsentrasjonsevne er også bedre, og han kan sitte rolig og høre på lengre historier.

Øvelser:

- Bekreft og gjenta det barnet sier
- Les bøker tilpasset alderstrinnet for å introdusere nye ord
- Bruk synonymmer når du leser for barnet eller forteller noe, slik at ordforrådet utvikles
- Ta frem fotoalbum og fortell hvem som er på bildene og hva de gjør. Skriv enkle, forklarende tekster under bildene slik at barnet forstår sammenhengen mellom skrift og talespråk.
- Unngå ja/nei-spørsmål når du henvender deg til barnet.
- Syng sanger, fortell historier og rams opp rim for å introdusere barnet for rytme og lyd

FRA TRE TIL FIRE ÅR

Nå behersker barnet ditt språket ganske godt, og kan fortelle om dagens begivenheter med hele setninger. Også fremmede kan forstå hva barnet sier, og det vil svare om du stiller det spørsmål om hvem, hva, hvor og hvorfor.

Øvelser:

- Øv på leker som "hva passer ikke inn?". Vis for eksempel bilder av en gulrot, et eple, et brød og et hus, og forklar hvorfor riktig svar er "huset".
- Les enkle bøker og snakk med barnet om historiene etterpå.
- Se på bilder og be barnet fortelle hva som skjer på bildene.
- Rollespill og utkledningsleker er bra.

FRA FIRE TIL FEM ÅR

Unger mellom fire og fem år skravler ofte mye og forteller gjerne både sanne og oppdiktete historier med stor innlevelse og entusiasme. De er også blitt flinkere til å lytte til andre som forteller.

Barnet forstår det meste som blir sagt, og kan sette sammen kompliserte setninger. Han kommuniserer lett med andre, og snakker forholdsvis rent selv om mange barn fremdeles har problemer med lyder som l, s, r, v, z, ch, sh og th. Han kan noen bokstaver og tall.

Øvelser:

- Snakk om motsetninger – opp/ned, stor/liten, etc.
- La barnet fortelle deg hvordan noe skal gjøres, og følg beskrivelsene hans.
- Lek "jeg ser" - leker
- Dramatiser historier dere har lest, eller tegn scener fra dem
- Oppfordre barnet til å forklare fremgangsmåter – hvordan har han tegnet tegningen?
- Involver barnet i daglige gjøremål, og spør om meningene hans. Hva skal vi handle på butikken?

BEKYMRET?

Er du bekymret for barnets språkutvikling, ta kontakt med legen. Denne vil i første rekke henvise barnet til en logoped for videre utredning.

Kilder:

nhi.no

klikk.no